

รายละเอียดหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง

การเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ 11

ปีการศึกษา พ.ศ. 2563-2564

สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล

สถาบันพระปกเกล้า

ตารางเวลาดำเนินการ
หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ 11

กิจกรรม	กำหนดการ
ประชาสัมพันธ์การรับสมัคร ทางเว็บไซต์ www.kpi.ac.th	13 มกราคม - 26 มีนาคม 2563
รับสมัครผ่านระบบออนไลน์เท่านั้น ทางเว็บไซต์ www.kpi.ac.th	24 กุมภาพันธ์ - 26 มีนาคม 2563
ประกาศและแจ้งผลการคัดเลือก (สามารถตรวจสอบได้จาก www.kpi.ac.th)	10 เมษายน 2563
ผู้ได้รับการคัดเลือกรายงานตัว	23-24 เมษายน 2563
พิธีเปิดและปฐมนิเทศหลักสูตร(ต่างจังหวัด)	14-17 พฤษภาคม 2563
เริ่มการศึกษาอบรมตามตารางการบรรยาย (เรียนทุกวันศุกร์ เวลา 09.00 - 16.00 น. ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2564)	22 พฤษภาคม 2563
กิจกรรมปัจฉิมนิเทศหลักสูตร(ต่างจังหวัด)	19-21 กุมภาพันธ์ 2564

*สถาบันฯ สามารถเปลี่ยนแปลงวัน เวลาได้ตามความเหมาะสมโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข Advanced Certificate Course in Promotion of Peaceful Society

1. หลักการและเหตุผล

โดยภาพรวมแล้ว แม้สังคมไทยจะถือได้ว่าเป็นสังคมแห่งสันติเมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลายประเทศทั่วโลก แต่ก็อาจมีบางช่วงเวลาที่มีความขัดแย้งได้ปรากฏตัวขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะกลับกลายเป็นความรุนแรง เริ่มแต่ระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ จนถึงระดับประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งอาจมีสาเหตุพื้นฐานมาจากความไม่เป็นธรรมในสังคม การจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียม ตลอดจนความแตกต่างทางด้านความคิดความเชื่อ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม แม้ทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงในอดีตที่ผ่านมา แต่หลายครั้งก็พบว่าปัญหายังคงดำรงอยู่ อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสม หรือการไม่ได้คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ละเลยอัตลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสะท้อนให้ว่าสังคมไทยยังขาดการเรียนรู้การป้องกัน แก้ไข และแปรเปลี่ยนความขัดแย้ง ตลอดจนการเยียวยาและสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

แนวทางหนึ่งที่จะทำให้สังคมเกิดความสันติสุขได้คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะแม้คนในสังคมจะมีความแตกต่างหลากหลาย แต่หากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ และประสบการณ์ร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจร่วมกันในประเด็นปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยท้ายที่สุด แนวทางดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลาย เกิดเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ มีความเท่าเทียมและความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์และความแตกต่างของกันและกัน

ในปัจจุบัน รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะมุ่งเน้นส่งเสริมให้เกิดความสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยขอให้ทุกคนร่วมมือกันในการฟื้นฟูประเทศชาติในทุกด้าน ซึ่งเป็นบทเรียนจากปัญหาความแตกแยกและความไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาที่ผ่านมา ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายและเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติ สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล ซึ่งมีพันธกิจในการจัดอบรม ศึกษาวิจัย และให้บริการวิชาการแก่สังคมในด้านการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรง จึงได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (สสส.- 4ส) ขึ้น โดยมีแนวคิดว่าหลักสูตรนี้จะเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งมาจากทุกภาคส่วนของสังคม ได้แลกเปลี่ยนความ

คิดเห็นร่วมกันอย่างอิสระ โดยใช้กรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างคนที่แตกต่างกัน ในแต่ละมิติมาใช้ในการศึกษาอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในสังคมพหุวัฒนธรรมไทย

2. วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการศึกษารอบรม จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

2.1 **มีความรู้ความเข้าใจ**ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสภาพความขัดแย้ง สาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งจาก การจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และความขัดแย้งในสังคมพหุลักษณะ

2.2 **มีทักษะเบื้องต้น**ในการสร้างสันติสุขในสังคม (Peacebuilding) ในมิติของการป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น (Conflict Prevention) การจัดการและแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Resolution) การแปรเปลี่ยนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เป็นความรุนแรง (Conflict Transformation) และการเยียวยาสร้างความสมานฉันท์ให้กลับคืนสู่สังคมภายหลังความขัดแย้งสิ้นสุดลง (Reconciliation)

2.3 **มีเจตคติ**ที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลายในสังคม รวมทั้งยึดมั่นสันติวิธีทั้งในสำนักและพฤติกรรม

2.4 **นำความรู้และประสบการณ์**ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนกับบุคคลจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและในพื้นที่มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งและสร้างสันติสุขในสังคมอย่างเป็นระบบ พร้อมนำเสนอต่อสังคมและผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาต่อไป

2.5 **เกิดความเข้าใจอันดี**ระหว่างผู้เข้ารับการศึกษารอบรมที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนถึงความหลากหลายในสังคม อันจะนำไปสู่การเกิดเจตนารมณ์ร่วมที่จะสานต่อพลังในการเสริมสร้างสังคม สันติสุขในรูปของเครือข่ายผู้เข้ารับการศึกษารอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษารอบรม

3.1 คุณสมบัติ

ผู้ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข จะต้องมีความคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. ภาครัฐ

- (1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (2) สมาชิกวุฒิสภา
- (3) กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (4) กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือผู้บริหารพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

- (5) ข้าราชการการเมือง ตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี เลขานุการ นายกรัฐมนตรี รองเลขานุการนายกรัฐมนตรื เลขานุการรัฐมนตรี ผู้ช่วยเลขานุการ รัฐมนตรี (ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง) และ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง (ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา) ที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
- (6) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานสภา เทศบาล
- (7) ข้าราชการศาลยุติธรรม ตั้งแต่ตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (ชั้น 4) ขึ้นไปหรือเทียบเท่า ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ตั้งแต่ตำแหน่งรองอธิบดีศาล ปกครองกลางหรือภูมิภาคขึ้นไปหรือเทียบเท่า ข้าราชการอัยการ ตั้งแต่ตำแหน่ง รองอธิบดีอัยการฝ่าย (ชั้น 6) ขึ้นไปหรือเทียบเท่า
- (8) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่ง ประเภทบริหารระดับต้น ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูงหรือผู้ดำรง ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ข้าราชการรัฐสภาสามัญ หรือ ข้าราชการประเภทอื่น ๆ ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนดังกล่าว ข้างต้น ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่ง อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์
- (9) กรรมการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือองค์กรกำกับดูแล (Regulator) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารสูงสุด รองผู้บริหารสูงสุด หรือผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุด หรือเทียบเท่า
- (10) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (ยกเว้นสำนักงานอัยการสูงสุด) ในกรณีที่เป็นข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้าราชการพลเรือน ตามข้อ (8) ในกรณีที่มีใช้ข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้อ (9)
- (11) นายทหาร หรือนายตำรวจที่มีชั้นยศอัตราเงินเดือนพันเอก (พิเศษ) นาวาเอก (พิเศษ) นาวาอากาศเอก (พิเศษ) หรือพันตำรวจเอก (พิเศษ) ขึ้นไป

ข. ภาคประชาชน

- (1) ผู้ประกอบกิจการ ผู้บริหารระดับสูงภาคเอกชน
- (2) ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรพัฒนาเอกชน
- (3) ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำศาสนา หรือผู้นำชุมชน
- (4) ศิลปิน (นักร้อง นักแสดง ฯลฯ) ซึ่งมีประสบการณ์สูง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- (5) สื่อมวลชน ซึ่งมีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพไม่น้อยกว่า 10 ปี

บุคคลตามข้อ ก. (8) (9) (10) (11) และ ข. (1) (2) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี และไม่เกิน 55 ปี ในวันเปิดรับสมัคร เว้นแต่ บุคคลในข้อ ก. (8) (9) (10) (11) ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน และมีอายุราชการเหลือไม่น้อยกว่า 2 ปี อาจได้รับพิจารณายกเว้นคุณสมบัติเรื่องอายุ

ค. บุคคลซึ่งคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯเชิญให้เข้ามาศึกษา เพราะมีผลงานเป็นที่ประจักษ์หรือเป็นผู้ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการเสริมสร้างสังคมสันติสุขหรือสนับสนุนงานของสถาบันต่อไป (บุคคลในข้อนี้อาจได้รับยกเว้นคุณสมบัติเรื่องอายุและการศึกษา)

หมายเหตุ

1. ผู้สมัครต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ ก.พ. รับรอง หรือเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามาแล้ว
2. ผู้สมัครต้องเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ สามารถเดินทางไปศึกษาดูงานได้ตามที่หลักสูตรกำหนด
3. ผู้สมัครต้องสามารถเข้ารับการปฐมนิเทศหลักสูตร และการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องได้ตลอดหลักสูตรการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถเข้ารับการปฐมนิเทศหลักสูตรโดยมิใช่เหตุสุดวิสัยที่คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ เห็นชอบให้ถือว่าสละสิทธิ์เข้ารับการการศึกษา
4. ผู้สมัครจะต้องไม่เป็นนักศึกษาหลักสูตรอื่นในขณะเดียวกันกับการศึกษาหลักสูตรการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสถาบัน
5. ผู้สมัครต้องไม่เป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งได้รับการคัดเลือกในรอบที่ 10-หรือสมัครเข้ารับการคัดเลือกในรอบที่ 11 ได้แก่ พี่-น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน และสามี-ภรรยา ที่จดทะเบียนสมรสหรือมิได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ทั้งนี้ หากปรากฏทราบในภายหลัง คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาให้ออกจากการเป็นนักศึกษาในหลักสูตร
6. ผู้สมัครเข้าศึกษาอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบัน ต้องไม่ผิดนัดชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา(กยศ.)

3.2 การคัดเลือก

การเข้ารับการคัดเลือกมีวิธีการดังต่อไปนี้

(1) การเสนอชื่อโดยหน่วยงานซึ่งคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯกำหนด

ให้หน่วยงานที่กำหนดโดยคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ เสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกต่อไป

(2) การสมัครโดยผู้สมัครเอง

ให้บุคคลในข้อ 3.1 (ก) และ (ข) ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาในหลักสูตร ยื่นใบสมัครพร้อมหนังสือสนับสนุนจากหัวหน้าหน่วยงาน (หากมี) และหนังสือรับรอง 2 ฉบับต่อคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่สถาบันพระปกเกล้ากำหนด

3.3 การพิจารณาคัดเลือก

ให้คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯเป็นผู้พิจารณารายชื่อบุคคล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ กำหนดและเสนอสภาสถาบันพระปกเกล้าเพื่ออนุมัติให้เข้ารับการศึกษอบรมต่อไป

คณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรฯ และสภาสถาบันพระปกเกล้าทรงไว้ซึ่งสิทธิ์เด็ดขาดในการใช้ดุลยพินิจคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว โดยมีหลักเกณฑ์เบื้องต้นดังต่อไปนี้

- 1) ผู้สมัครมีความสนใจหรือมีฐานความรู้ในประเด็นหลักตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 2) ผู้สมัครมีความตั้งใจจริงที่จะเสริมสร้างสันติสุขให้แก่สังคม สามารถเป็นตัวคูณในการขยายผลการเรียนรู้และขับเคลื่อนงานเสริมสร้างสังคมสันติสุขของสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการสำเร็จการศึกษาไปแล้ว
- 3) องค์กรประกอบของผู้เข้ารับการศึกษามีความหลากหลายและครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาหลักตามที่หลักสูตรกำหนดในแต่ละรุ่น รวมทั้งมีส่วนระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนที่ใกล้เคียงกัน

4. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษารวม

สถาบันพระปกเกล้าจะพิจารณารับผู้เข้ารับการศึกษารวมประมาณรุ่นละไม่เกิน 100 คน โดยพิจารณาตามระเบียบและเกณฑ์การคัดเลือกของสถาบันพระปกเกล้าที่จะกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับหลักสูตร

5. รูปแบบการจัดการศึกษารวม

หลักสูตรมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้เข้ารับการศึกษารวมได้มีความรอบรู้ ความเข้าใจ มีความร่วมมือ มีการประสานงาน และมีประสบการณ์ในการจัดการความขัดแย้ง ดังนั้น การวัดและประเมินผลของการศึกษาที่กำหนดไว้จึงมิได้มุ่งเน้นไปที่ส่วนบุคคลเท่านั้น หากแต่ต้องการประเมินผลสำเร็จที่ได้จากการทำงานร่วมกันของผู้เข้ารับการศึกษารวมเป็นส่วนรวมด้วย ดังนั้น วิธิตำเนินการจัดการเรียนรู้ ที่นำมาใช้จึงมีลักษณะที่จะช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการศึกษารวมแต่ละคนพัฒนาแนวความคิดของตนและมาแลกเปลี่ยนกับผู้เข้ารับการศึกษารวมอื่น ๆ เนื่องจากผู้เข้ารับการศึกษารวมที่ได้รับการคัดเลือกส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว จึงน่าจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

สำหรับขอบเขตและกรอบการศึกษานั้น จะเน้นให้ครอบคลุมการสร้างสันติสุขในสังคม (Peacebuilding) ในมิติของการป้องกันความขัดแย้งรุนแรงที่จะเกิดขึ้น การจัดการและแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Management/ Resolution) การแปรเปลี่ยนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแล้วให้กลายเป็นพลังสร้างสรรค์ (Conflict Transformation) และการเยียวยาสร้างความสมานฉันท์ให้กลับคืนสู่สังคมภายหลังความขัดแย้งสิ้นสุดลง (Reconciliation) โดยรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ จะประกอบด้วยการศึกษาเรียนรู้ เชิงวิชาการ การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์ และการขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะเพื่อสร้างสังคม สันติสุข โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเรียนรู้เชิงวิชาการ

การศึกษาเรียนรู้เชิงวิชาการนี้จะประกอบไปด้วยการบรรยายทั้งในและนอกห้องเรียนและการอ่านเอกสารประกอบ

5.1.1 การบรรยาย/อภิปราย

การบรรยาย/อภิปรายในห้องเรียนจะมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของเวลาการศึกษาอบรมทั้งหมด โดยเป็นรูปแบบการศึกษาหลักที่ใช้กันทั่วไป เป็นวิธีการปฏิบัติขั้นมูลฐานในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ตามหัวข้อวิชาที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มวิชา

5.1.2 การอ่านเอกสารประกอบ

การอ่านเอกสารประกอบ มีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดมากขึ้น ซึ่งได้แก่ การศึกษาคำบรรยาย เอกสารประกอบการบรรยาย เอกสารแนะนำ รวมทั้งเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตรด้วย

5.2 การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์

การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์นี้จะเป็นการศึกษาดูงานกรณีความขัดแย้งในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นับว่าเป็นวิธีการเรียนการสอนหลักของหลักสูตรนี้ เนื่องจากมีสัดส่วนประมาณ 2 ใน 3 ของเวลาการศึกษาอบรมทั้งหมด โดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่จะสร้างโอกาสให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมได้ลงพื้นที่จริง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปตามบริบทของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

การศึกษาดูงานกรณีความขัดแย้งในพื้นที่ต่าง ๆ จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

5.2.1 การศึกษาดูงานภายในประเทศ

การศึกษาดูงานภายในประเทศจะเป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมทุกคนได้เดินทางลงพื้นที่ 4 ครั้ง โดยพื้นที่ดูงานจะขึ้นอยู่กับประเด็นที่จะศึกษาเป็นหลัก (issue-oriented)

5.2.2 การศึกษาดูงานต่างประเทศ

การศึกษาดูงานต่างประเทศจะเป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการศึกษอบรมได้เดินทางไปในพื้นที่ที่กำหนด จำนวน 1 ครั้ง โดยอาจจะเป็นประเทศภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์

ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการศึกษอบรมที่จะสามารถเข้าร่วมการศึกษาดูงานต่างประเทศได้ จะต้องใช้เวลาเรียนในช่วงตั้งแต่เปิดหลักสูตรจนกระทั่งถึงก่อนการเดินทางไปต่างประเทศหนึ่งเดือน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

5.3 การขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะเพื่อสร้างสังคมสันติสุข

การขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะเพื่อสร้างสังคมสันติสุขนี้ประกอบไปด้วยการจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุขและการเปิดเวทีสาธารณะเพื่อนำเสนอผลการทำงาน

5.3.1 การจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุข

การจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุขจะเป็นงานกลุ่ม โดยในช่วงต้นของหลักสูตร ผู้เข้ารับการศึกษอบรมและคณาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ร่วมกันกำหนด

ประเด็นที่จะดำเนินการเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมสันติสุข และหลังจากดำเนินการแล้วให้ร่วมกันเขียนวิเคราะห์ถอดบทเรียนถึงสิ่งที่ได้ดำเนินการมา

5.3.2 การนำเสนอผลงานของรุ่นต่อสาธารณะ

หลังจากที่นักศึกษาได้ศึกษาหรือดำเนินการผลักดันประเด็นสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในสังคมให้เกิดผลแล้ว ให้นำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของกลุ่มมาเสนอในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ และเปิดเวทีสาธารณะเพื่อนำเสนอผลงานของรุ่นต่อสังคมและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

6. ระยะเวลาและสถานที่ศึกษาอบรม

การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข จะใช้เวลาศึกษาอบรมประมาณ 9 เดือน โดยมีเวลาเรียนปกติทุกวันศุกร์ เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ สถาบันพระปกเกล้า หรือสถานที่อื่นที่สถาบันฯ กำหนด

7. การสำเร็จการศึกษาอบรม

7.1 เกณฑ์การประเมินผล

ผู้เข้ารับการศึกษอบรมในหลักสูตรจะเป็นผู้ผ่านและสำเร็จการศึกษาอบรมเมื่อปฏิบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

7.1.1 มีเวลาเรียนในชั้นเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาทั้งหมด (จำนวน 169 ชั่วโมง) และไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของแต่ละกลุ่มวิชา (กลุ่มวิชาที่ 1 – 5)

7.1.2 เข้าร่วมศึกษาดูงานภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาดูงานในประเทศทั้งหมด เว้นแต่กรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือความจำเป็นเร่งด่วนอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้

7.1.3 เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ

7.1.4 ดำเนินการตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก) งานส่วนบุคคล

- ส่ง “บันทึกประเด็นเรียนรู้” (Reflection Memo) ซึ่งเป็นงานเขียนที่สะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากการเรียนรู้ในประเด็น;

- 1) ความเข้าใจพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี
- 2) การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุลักษณะ
- 3) กระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) การสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติบนความเห็นต่างทางการเมือง
- 5) การจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี

รวมทั้งหมด 5 ชิ้นงาน ชิ้นงานละไม่น้อยกว่า 2 หน้า โดยกำหนดส่งภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา

- ส่ง “**บันทึกการศึกษาดูงาน**” ซึ่งเป็นงานเขียนที่สะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงานในแต่ละครั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 1 หน้า รวมทั้งหมด 4 ชิ้นงาน โดยกำหนดส่งภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากการศึกษาดูงานแต่ละครั้ง
- ส่ง “**ประมวลบทเรียนการเสริมสร้างสังคมสันติสุข**” ซึ่งเป็นงานเขียนที่ประมวลความรู้ที่ตกผลึกมาจากกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดที่ได้ตลอดหลักสูตร พร้อมกับระบุว่าจะนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดในการทำงานได้อย่างไร จำนวนไม่น้อยกว่า 5 หน้า ทั้งหมด 1 ชิ้นงาน โดยกำหนดส่งในวันปัจฉิมนิเทศ

ข) งานกลุ่ม

- เอกสารวิชาการกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่มๆละ 30 คน โดยนักศึกษาสามารถเลือกประเด็นตามความสนใจได้จากกลุ่มวิชาดังต่อไปนี้
  - การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุลักษณะ
  - กระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - การสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติบนความเห็นต่างทางการเมือง
  - การจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี
- ส่ง “**รายงานถอดบทเรียนการสร้างสันติสุขในต่างประเทศ**” จำนวน 1 ชิ้นงานตามกลุ่มของตน โดยกำหนดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ภายในหนึ่งเดือนหลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาดูงานต่างประเทศ

7.1.5 ผ่านการพิจารณาจากคณะอาจารย์กำกับบทเรียนโดยการรับรองของคณะกรรมการอำนวยการหลักสูตรสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล

7.1.6 ไม่มีความประพฤติเสียหาย และไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของสถาบันพระปกเกล้า

ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมตามหลักสูตรนี้ จะได้รับ “ประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข” (หรือ “ประกาศนียบัตรชั้นสูงกิตติมศักดิ์การเสริมสร้างสังคมสันติสุข” ในกรณีของผู้เข้ารับการอบรมที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี) โดยมีศักดิ์และสิทธิแห่งประกาศนียบัตรชั้นสูงทุกประการ

7.2 การขอเทียบหลักสูตร

สถาบันฯ ไม่มีนโยบายที่จะนำหลักสูตรนี้ไปขอเทียบจากส่วนราชการใดเพื่อใช้ในการให้มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในราชการ

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

9. ค่าลงทะเบียน

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณของแผ่นดิน สามารถจัดการศึกษาได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

10. โครงสร้างหลักสูตร

10.1 จำนวนชั่วโมง

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข มีจำนวนชั่วโมงทั้งสิ้น 456 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

10.1.1 การเรียนการสอนในชั้นเรียน รวม 120 ชั่วโมง

กลุ่มวิชาที่ 1: ความเข้าใจพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี (39 ชม.)

กลุ่มวิชาที่ 2: การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุลักษณะ (12 ชม.)

กลุ่มวิชาที่ 3: การจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี (15 ชม.)

กลุ่มวิชาที่ 4: กระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (18 ชม.)

กลุ่มวิชาที่ 5: การสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติบนความเห็นต่างทางการเมือง (21 ชม.)

กลุ่มวิชาที่ 6: ประสบการณ์การสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ (9 ชม.)

กลุ่มวิชาที่ 7: การอภิปรายประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน (Current Issues) (6 ชม.)

10.1.2 การปฐมนิเทศและการปัจฉิมนิเทศ รวม 42 ชั่วโมง

- การปฐมนิเทศ (24 ชม.)

- การปัจฉิมนิเทศ (18 ชม.)

10.1.3 การศึกษาดูงาน อภิปรายแลกเปลี่ยน และบอกเล่าเรื่องราวจากการศึกษาดูงาน รวม 171 ชั่วโมง

- การชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาดูงานในชั้นเรียน 4 ครั้ง (12 ชม.)

- การชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาดูงานต่างประเทศประเทศในชั้นเรียน 1 ครั้ง (3 ชม.)

- การศึกษาดูงานภายในประเทศและอภิปรายแลกเปลี่ยนผลการศึกษาใน 4 พื้นที่ (108 ชม.)

- การศึกษาดูงานต่างประเทศ: ภายในหรือภายนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (42 ชม.)

- การนำเสนอผลการศึกษาดูงานต่างประเทศในชั้นเรียน (6 ชม.)

10.1.4 การจัดทำรายงานถอดบทเรียนกิจกรรมการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (งานรุ่น) รวม 117 ชั่วโมง

- การปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์กำกับบทเรียนในชั้นเรียน (15 ชม.)

- การวางแผน แบ่งงาน และดำเนินการจัดทำเอกสารวิชาการรุ่น (102 ชม.)

10.1.5 การเปิดเวทีสาธารณะเพื่อนำเสนอรายงานฯ รวม 6 ชั่วโมง

10.2 เนื้อหาวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ได้แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มวิชา โดยแต่ละกลุ่มวิชามีหัวข้อวิชาดังต่อไปนี้

กลุ่มวิชาที่ 1: ความเข้าใจพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี รวม 13 วิชา (42 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้ง และแนวทางในการใช้สันติวิธีในการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งไม่ให้แปรเปลี่ยนเป็นความรุนแรงอย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้ นักศึกษามีวิธีคิดและทักษะเบื้องต้นที่เหมาะสมในการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ตลอดจนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม
3. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดและทักษะที่ได้รับกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา

1. **สถานการณ์ความขัดแย้งจากสังคมโลกสู่รากหญ้าไทย**
ภาพรวมของสถานการณ์ความขัดแย้งจากระดับประชาคมระหว่างประเทศสู่ท้องถิ่นชุมชนของประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ให้เห็นความเชื่อมโยง ตลอดจนความคล้ายคลึงและความแตกต่างโดยรวมของความขัดแย้งในระดับต่าง ๆ
2. **ความขัดแย้ง – อำนาจ – ความรุนแรง**
ธรรมชาติ ความหมาย และความสัมพันธ์เชื่อมโยงของความขัดแย้ง อำนาจ และความรุนแรง เพื่อให้เห็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพลวัตของอำนาจและความขัดแย้งว่าจะคลี่คลายหรือขยายตัวไปสู่ความรุนแรง
3. **แนวคิดพื้นฐานและองค์ความรู้ใหม่ (state of the art) ว่าด้วยความขัดแย้งและสันติภาพ**
แนวคิดพื้นฐานผ่านทฤษฎีหลักที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจความหมายและคุณลักษณะของความขัดแย้งและสันติภาพ รวมถึงองค์ความรู้ใหม่ของวงวิชาการสันติศึกษาและของนักปฏิบัติซึ่งเป็นข้อถกเถียงล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก
4. **สันติวิธีในสังคมไทย: การรับรู้และความเข้าใจ**
ความหมายและหลักการของสันติวิธี ตลอดจนการรับรู้ (perception) และความเข้าใจของสังคมไทยที่มีต่อแนวคิดสันติวิธี
5. **มิติใหม่ของความมั่นคงแห่งชาติภายใต้กรอบแนวคิดสันติวิธี**
ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติในมุมมองใหม่ที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์ (human security) ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของความมั่นคงแห่งชาติในมิติใหม่กับการใช้สันติวิธี ตลอดจนนัยสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในสังคมไทย
6. **ศาสนเสวนา: สันติวิธีในวิถีชีวิต**
แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพ และการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมของศาสนาพุทธและ อิสลาม ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะร่วมของแต่ละศาสนาต่อแนวทางการสร้างวิถีชีวิตแห่งสันติ

7. **บทบาทสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้ง (peace journalism)**
บทบาทของสื่อสารมวลชนทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ในสถานการณ์ความขัดแย้ง โดยพิจารณาทั้งในบทบาทการรายงานข่าวเหตุการณ์ความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพว่ามีส่วนอย่างไรต่อการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และเปลี่ยนแปลงไปของสถานการณ์
8. **ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง (Nonviolent Action) ในฐานะยุทธวิธีแก้ไขความขัดแย้ง**
แนวคิดและลักษณะของปฏิบัติการไร้ความรุนแรงในฐานะยุทธวิธีแก้ไขความขัดแย้ง โดยพิจารณาถึงความเป็นมา พัฒนาการ และการปฏิบัติจริงในบริบทที่แตกต่างหลากหลาย ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสถานการณ์ความขัดแย้ง
9. **ประชาเสวนาทางออก (Public Deliberation): กรณีศึกษาการมองภาพอนาคตการเมืองไทย**
หลักคิดสำคัญและวิธีการจัดกระบวนการประชาเสวนาทางออก โดยยกกรณีศึกษาการมองภาพอนาคตการเมืองไทยเพื่อให้เห็นรูปธรรมชัดเจนของการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ต้องมีการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย
10. **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเจรจา (Negotiation) และการไกล่เกลี่ย (Mediation)**
หลักคิดสำคัญและวิธีการจัดกระบวนการในการเจรจาและการไกล่เกลี่ย ความเชื่อมโยงของการเจรจาและการไกล่เกลี่ย ปัจจัยแห่งความสำเร็จและข้อจำกัดของเครื่องมือนี้ ในการจัดการความขัดแย้งในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ โดยสะท้อนบทเรียนจากกรณีศึกษาต่าง ๆ
11. **การสื่อสารประเด็นสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย**
หลักการและแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนข้อท้าทายในการรณรงค์สื่อสารประเด็นสาธารณะ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ภายใต้บริบทของสังคมไทย
12. **กระบวนการสานเสวนา “รุ่นเราจะทำอะไรร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในสังคม”**
หลักคิดสำคัญและวิธีการจัดกระบวนการสานเสวนาเพื่อตอบโจทย์การทำงานร่วมกันของรุ่น โดยแบ่งออกเป็นช่วงการระดมสมองค้นหาประเด็น การเสวนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และการสรุปฉันทามติร่วม
13. **การทำงานร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ในการสร้างสันติสุข: ข้อคิดและข้อปฏิบัติ**
หลักการและแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนข้อท้าทายในการทำงานร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสร้างสังคมสันติสุขตามที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนจำนวนมากทั้งในแนวราบและแนวตั้งจากภาคการเมือง ภาคข้าราชการ ภาควิชาการ และภาคประชาชน

กลุ่มวิชาที่ 2: การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุลักษณะ รวม 4 วิชา (12 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจลักษณะของสังคมพหุลักษณะอย่างครบถ้วน
2. เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงปัจจัยสำคัญอันเกี่ยวเนื่องกับความเป็นพหุลักษณะ ทั้งที่เป็นปัจจัยไปสู่ความขัดแย้งรุนแรงและการเสริมสร้างสันติสุขในสังคม

หัวข้อวิชา

1. **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม: ต้นทุนของสังคมในการพัฒนาและสร้างสันติสุข**
ลักษณะของสังคมพหุวัฒนธรรม โดยพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับการเกิดขึ้นของความขัดแย้ง ความรุนแรง และสันติสุขในสังคมไทย
2. **ชาติพันธุ์กับการจัดการประชากรในสังคมไทย**
ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ กับกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทั้งในเชิงบวกคือการอยู่ร่วมกันในสังคม และเชิงลบคือความขัดแย้งรุนแรงระหว่างกัน
3. **การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางศาสนา**
มิติหนึ่งของความแตกต่างหลากหลายในสังคมปัจจุบัน คือ ศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลบวกหรือลบต่อการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่มีชาวมุสลิมเป็นชนส่วนน้อยซึ่งอาจจะมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจระหว่างชนต่างศาสนิกอยู่ไม่มากนัก การทำความเข้าใจหลักศรัทธาและแนวปฏิบัติทางศาสนาระหว่างกันจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างสังคมสันติสุข
4. **จินตนาการความเป็นไทย: ทางรอดของสังคมไทย**
นิยามความเป็นไทยแบบดั้งเดิมและจินตนาการใหม่ความเป็นไทยที่ยืดหยุ่นและให้ความสำคัญกับความหลากหลายในมิติต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคม ตลอดจนนัยสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในสังคมพหุลักษณะ

กลุ่มวิชาที่ 3: การจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี รวม 5 วิชา (15 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจภาพรวมของการจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาสาเหตุของความขัดแย้ง และแนวทางการแก้ไขจากหลายมุมมอง
2. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี

หัวข้อวิชา

1. **หลักสิทธิมนุษยชนในเรื่องสิ่งแวดล้อมและหลักคิดเรื่องสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ**
หลักการ แนวคิดความสำคัญของสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญกำหนดไว้

2. การจัดการฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี
แนวทาง รูปธรรม และอุปสรรคของการใช้สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้งเรื่องฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย
3. กรณีศึกษาสิทธิชุมชนท้องถิ่น
ผลกระทบสิทธิชุมชนทั้งในเชิงบวกและลบต่อการจัดการทรัพยากรผ่านกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่นซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการในระดับชาติ
4. การขับเคลื่อนวาระสิ่งแวดล้อม
บทบาทของพลเมืองต่อการริเริ่มกำหนด ธรรมนูญผลักดัน และขับเคลื่อนวาระสิ่งแวดล้อมในส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและการดำเนินกิจกรรมของภาคประชาสังคม ซึ่งนับวันจะเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากขึ้นในหลากหลายมิติต่อการสร้างสังคมสันติสุข
5. ว่าด้วยการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
มุมมองเกี่ยวกับการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งมิติที่สอดคล้องกันและขัดแย้งกัน ทั้งนี้ เพื่อร่วมกันพิจารณาความเป็นไปได้ของการหาจุดสมดุลระหว่างแนวคิดทั้งสองส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

กลุ่มวิชาที่ 4: กระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม 6 วิชา (18 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุรากเหง้า และแนวทางการแก้ไขจากหลายมุมมอง
2. เพื่อให้ นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ในฐานะปัจจัยที่อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงหรือเสริมสร้างสันติสุขในสังคม

หัวข้อวิชา

1. ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้กับส่วนกลาง
ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่บริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้กับส่วนกลางในแง่มุมที่ส่งผลต่อความเป็นไปของสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน
2. อัตลักษณ์กับการบริหารปกครองเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
ความเชื่อมโยงและนัยสำคัญของอัตลักษณ์กับการบริหารปกครองต่อสถานการณ์ความขัดแย้งและแนวทางการแก้ไขความขัดแย้ง เพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยพิจารณาในมิติการบริหารปกครองที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เสียงจากหมู่บ้านเพื่อการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน
ความต้องการพื้นฐานของประชาชนในระดับฐานรากของสังคม โดยพิจารณาจากผลการสำรวจความคิดเห็น รายงานการศึกษา และเสียงสะท้อนจากผู้นำและประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน และแก้ไขความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวมอย่างยั่งยืนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

4. **เงื่อนไขแห่งความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้**
ศึกษาเงื่อนไขของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อมุ่งทำความเข้าใจ สาเหตุรากเหง้าของความขัดแย้งรุนแรงและแสวงหาแนวทางในการปลดเงื่อนไขอย่างเป็น ระบบและรอบด้าน
5. **ทางออกจากความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง**
มุมมองต่อทางออกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบและการเสริมสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการสร้างสันติภาพในพื้นที่
6. **กระบวนการสันติภาพ (Peace Process): ประสบการณ์จากต่างประเทศ**
ความหมายและความสำคัญของกระบวนการสันติภาพในฐานะที่เป็นกระบวนการแสวงหา ทางออกจากสถานการณ์ความขัดแย้งรุนแรงที่ยืดเยื้อ (Protracted Conflict) โดยพิจารณา ประสบการณ์จากต่างประเทศ เพื่อเรียนรู้บทเรียน ปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลว ในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความขัดแย้งทางอัตลักษณ์เช่นเดียวกับกรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มวิชาที่ 5: การสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติบนความเห็นต่างทางการเมือง รวม 7 วิชา
(21 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุรากเหง้า และแนวทางการแก้ไขจากหลายมุมมอง
2. เพื่อให้นักศึกษาตระหนักและรับรู้ถึงมุมมองที่แตกต่างต่อปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และแนวทางการสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติบนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน

หัวข้อวิชา

1. **เหตุแห่งความขัดแย้งและแนวทางการสร้างความปรองดองในชาติ**
สาเหตุรากเหง้าของความขัดแย้งและแนวทางการสร้างความปรองดองในชาติ โดยพิจารณา ข้อเหมือนและข้อแตกต่างของผลการศึกษาศึกษาจากคณะกรรมการชุดต่างๆ
2. **แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย**
แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ตลอดจนแนวทางการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาพื้นฐานที่ดำรงอยู่มา อย่างต่อเนื่องในสังคมไทย
3. **ว่าด้วยหลักนิติรัฐนิติธรรมกับสังคมสันติสุข**
ความหมาย ความสำคัญ และรูปธรรมของการใช้หลักนิติรัฐและนิติธรรมในการป้องกัน ความขัดแย้งรุนแรง และสร้างสันติสุขในสังคมการเมืองไทย ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. กระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) กับการสร้างความสมานฉันท์ในสังคม

หลักคิดและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมของกระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านตลอดจนเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการใช้กระบวนการดังกล่าวเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคม โดยพิจารณาจากบทเรียนในพื้นที่ขัดแย้งรุนแรงต่าง ๆ

5. วาทกรรมประชาธิปไตย: ข้อถกเถียงเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

วาทกรรมประชาธิปไตยที่มีความแตกต่างกันในสังคมการเมืองไทย เพื่อทำความเข้าใจมุมมองและสาเหตุของการตีความหมายประชาธิปไตยที่แตกต่างกันดังกล่าว และแสวงหาความหมายของประชาธิปไตยไทยที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม

6. พัฒนาการของการเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย

พัฒนาการการเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยของไทย เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์และพลวัตของการเมืองไทยที่มีความหลากหลายทั้งในแง่ของวิธีการและเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ พ.ศ.2540 เป็นต้นมา

7. การสร้างพลังพลเมืองเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย

แนวทางการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองและพลังพลเมืองในการมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ การแสดงออกซึ่งความต้องการ และการขับเคลื่อนวาระทางสังคมการเมือง เศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาประเทศ

กลุ่มวิชาที่ 6: ประสบการณ์การสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ รวม 2 วิชา (6 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้ตัวอย่างประสบการณ์การสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ
2. เพื่อถอดบทเรียนประสบการณ์การสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศและนำมาปรับใช้กับการสร้างสันติสุขในสังคมไทย

หัวข้อวิชา

1. กรณีศึกษากระบวนการสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ สายที่ 1
2. กรณีศึกษากระบวนการสร้างสังคมสันติสุขในต่างประเทศ สายที่ 2

กลุ่มวิชาที่ 7: การอภิปรายประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน (Current Issues) รวม 3 วิชา (9 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของสังคมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อวิชา

1. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน (1)
2. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน (2)
3. ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบัน (3)